

# Paavo Järvi: mida parem orkester, seda raskem sellega on

Üleeile õhtul hakkas Pärnus helisema Järvi suvefestival, mille üks tähtthetki – galakontsert – kantakse ette täna. Ent dirigent Paavo Järviga tuli juttu ka Jaapanist ja uuest plaadist kurikuulsate Šostakovitši kantaatidega.

## Intervjuu

Mart Niineste  
muusikatoimetaja



Pärnu kontserdimaja saalis harjutab orkester. Festival on peagi algamas, aga meistrikläss alles pooleli. Ei – harjutab noor dirigent ja orkester mängib.

Paavo Järvi vaatab pealt ja vangutab pead. Noormees puldis on väljendusrikas, kuid midagi jääb puudu. Järvi peab paari kolleegiga nõu ja võtab aja maha. Tema puhketuppa immitseb kusagilt klaverimuusikat.

●● See on teine Järvi suvefestival. Kuidas kajastub festivali käimaminek näiteks sellesamas meistriklässis?

Festivaliga seotud meistrikläss tuli puhtpraktilisest vajadusest. Kui ma reisin, siis alati küsitakse, kas mu juures on võimalik õppida. Tegelikult mul pole sellist aega. Samas see mõte on vahva: olla suvel Pärnus ja samal ajal teha õpetajatööd. Mitte päris dirigentitööd, kontserte on isegi palju.

Üle viiekümne noore diri-

inimene orkestrit juhatab. Ja mida parem orkester, seda raskemad isiksused. Seda raskem on nendega ühist keelt leida – igal on oma arvamus ja kogemus. Nad on mänginud oma repertuaari kümne väga hea dirigendiga enne sind. Kõigil on midagi öelda ja kuidas saada neid kõiki ühest lähemisest kinni pidama, selles on küsimus.

Kindlustunne tuleb kogemusest, aga päris kindlustunnet – et nüüd olen valmis – ei ole.

●● Tänavu haakuvad festivaliga ka Neeme Järvi 75 aasta ja Vardo Rumesseni 70 aasta juubel. On see korraldustöös lisaväljakutse, et pidu oleks isiksuste vääriline?

Kuna ta läheb festivali raamide sisse, siis on kontsert küllaltki loogiliselt organiseeritud. Ja millega neid muusikute juubeleid ikka tähistada? Eriti kui juubilar ise juhatab või mängib? Ning see toimub Pärnus, siin pole mingit suurus-hullustust.

See on väga õige, et Vardo Rumesseni juubelit koos tähistada, sest Vardo on üks kõva eesti mees. Ta on andnud eesti muusikale väga palju, mille kohta me arva-



Dirigent Paavo Järvi sõnul on vahva olla suvel Pärnus ja teha samal ajal õpetajatööd Järvi meistriklässis.

Foto: Siim Lövi

●● See on teine Järvi suvefestival. Kuidas kajastub festivali käimaminek näiteks sellesamas meistrklassis?

Festivaliga seotud meistrklass tuli puhtpraktilisest vajadusest. Kui ma reisin, siis alati küsitakse, kas mu juures on võimalik õppida. Tegelikult mul pole sellist aega. Samas see mõte on vahva: olla suvel Pärnus ja samal ajal teha õpetajatööd. Mitte päris dirigenditööd, kontserte on isegi palju.

Üle viiekümne noore dirigendi tahtis tulla õppima. Me võtsime kaksikümned üks. Tegelikult peaks võtma umbes kümme. Siis saaks teha korralikult, kõigile jät-

**Kui ma reisin, siis alati küsitakse, kas mu juures on võimalik õppida.**

kuks aega. Praegu saavad kõik natuke vähem. Aga me arvasime, et on parem, kui on rohkem inimesi, kes siit põhja kätte saavad.

●● Kui kindlalt te ise ennast dirigendina tunnete-usaldate? Kas kindlamini kui need, kes teie käest õpetust küsivad? Dirigeerimine on selline töö, et seda on võimalik teha mitmel eri moel. Viulimängija puhul on isegi inimesel, kes muusikaga ei tegele, lihtne eristada head ja halba mängijat. Dirigent on aga veidi nagu filmirežissöör või jalgpallikoondise treener. Temast oleneb palju, aga tema lavale ei lähe. Hästi – meie läheme.

Tegelikult on see õpetamistö ja strateegiatöö, siin on kogemused olulised. Igaüks saab tulemuse kätte omamoodi, aga väga raske on öelda, kes on kes, nägemata, kuidas

valjakäise, et piidu oleks isiksuste vääriline? Kuna ta läheb festivali raamide sisse, siis on kontsert küllaltki loogiliselt organiseeritud. Ja millega neid muusikute juubeleid ikka tähistada? Eriti kui juubilar ise juhatab või mängib? Ning see toimub Pärnus, siin pole mingit suurus-hullustust.

See on väga õige, et Vardo Rumesseni juubelit koos tähistada, sest Vardo on üks kõva eesti mees. Ta on andnud eesti muusikale väga palju asju, mille kohta me arvame, et need on niisama olemas. Ta on palju restaureerinud ja päästnud. Siis oli aeg, kui paljud asjad olid kadumas. Tema oskas need üles leida ja välja anda. Ta on eesti muusika ajaloo pärast südant valutanud. Tema juubelit peab tähistama.

●● Festivali laiendusest on kavas ka eraldi džässi- ja bossanovaõhtu?

Ma loodan, et see eksperiment läheb korda ja selliseid tuleb rohkem. Ja mitte ainult džässiga. On palju sellist muusikat, mis jääb kuhugi klassikalise, džässi, roki ja maailmamuusika vahepeale. Paljud heliloojad, kes praegu muusikat kirjutavad – nende muusika pole nii väga seotud klassikalise, vaid rohkem populaarse muusika ja kunstmuusikaga.

Need piirid pole täpsed ega ole ka kunagi olnud. Kuula Haydni sümfooniaid: korraga hakkab selline pom-tam-tam-taa, simman läheb lahiti. See polnud uus muusika, vaid tavaline rahvamuusika. Tollal oli see šokeeriv, kuidas tõsine helilooja paneb sellist asja sümfooniasse. Me ei pea häbenema, et me teeme midagi, mis pole klassikaline muusika. Kahjuks tehakse eri žanritel liiga palju vahet.

●● Selles plaanis võiks ju mõne meie äkilisema elektron-



## JÄRVI SUVEFESTIVAL

### Eelolevad kontserdid

●● Täna kell 19 Pärnu kontserdimajas **Järvi suvefestivali galaõhtu**, kus tuleb mh maailma esiettekandele Helena Tulve uudisteos „Und von liehte vinster“ („Ja valgusest pimedus“) fagotile ja keelpillikvartetile.

●● Homme kell 15 Ammende villas **lastekontsert**

●● Homme kell 17 Pärnu rae-kojas „**Raepromenaad**“

●● Homme kell 20 Pärnu kontserdimajas „**Viva! Mozart**“

●● Esmaspäeval kell 17 Pärnu rae-kojas ja kell 21 Pärnu Eliisabeti kirikus **Järvide päev**

●● Teisipäeval kell 20 Pärnu kontserdimajas kammerkontsert „**Kalle Randalu ja sõbrad**“

●● Kolmapäeval kell 22 Eliisabeti kirikus „**Õöklassika**“

●● Neljapäeval kell 20 Pärnu kontserdimajas festivali **lõppkontsert „Neeme Järvi 75“**, millega tähistatakse ka Vardo Rumesseni 70 aasta juubelit.

●● Vaata lisaks: jarvifestival.ee/et/programm

**muusikaloojaga korrata sel- list koostööd, nagu teil oli DJ Paul Van Dykiga?**

Pärast seda olen ma saanud kohutavalt palju kirju eestlastelt, kes polnud must midagi kuulnud ja kes kirjutasi- vaatasin ja fantastiline, millal te Eestisse tulete? Minu jaoks oli see natuke imelik, et Eestis on inimesi, kes teavad mind ainult sellepärast, et ma tegin Paul Van Dykiga ühe koostööprojekti. Aga miks mitte, kui on põlvkond, kes ainult sellist muusikat kuulabki? Saatuse iroonia. Olgu.

●● Teie tööandjaks saab paari aasta pärast ka Tokyo NHK Symphony. Kes nad on?

NHK orkester on kindlasti Aasia parim ja tuntuim, neil on enne olnud palju nimekaid dirigente. Kõik nende esinemised lähevad otse televisiooni üle terve Jaapani ja Aasia. Neid on võimalik kõige tihedamini näha teles, mis on nad kuulsaks teinud.

Mul on tunne, et Aasia võtab üle. Hiina, Jaapan ja Korea hakkavad maailma sõna otseses mõttes üle võtma, see on nii tajutatav. Ja selle asemel et võtta veel üks Euroopa orkester – kuigi mul oli ka üks pakkumine Euroopast

–, ma arvan, et see oleks liig, nad on üksteisele liiga lähedal. Töögraafikus tähendab see vähem vabu päevi. Jaapanis käin ma praegu paar korda hooaja jooksul, aga kohaliku orkestri dirigent pole ma olnud.

●● ERSO-ga ette kantud Šostakoviči kantaatide kohta öeldi kas võimas või võigas. Kuidas ise tulemusega rahule jäite?

Minu mõte selle asja juures oli ühe unikaalse plaadi tegemi-

tagasi –, ma tahtsin, et oleks üks dokument sellest. See plaat on praegu miksimisel.

Ja siis hakati rääkima, kuidas ma ei austa eestlasi. Ma olen ise ka eestlane, see on absurd. Aga mingit võigast provokatsiooni seal polnud. Teha seda Saksamaal väga heade kooridega, kes laulavad teksti foneetiliselt ära, ilma et aru saaksid – ja selle absurdusust ka mitte –, poleks see... Meil panid kõik väga hästi: Narva poisid andsid juurde seda, mida ükski Saksamaa poiste-koor ei anna.

●● Millal Šostakoviči kantaatide plaat ilmuma peaks ja millise plaadifirma alt?

Ma ei oska seda öelda, plaati miksitakse. Väljaandjat veel ei ole. Sest

**Me ei pea häbenema, et me teeme midagi, mis pole klassikaline muusika.**

**Hiina, Jaapan ja Korea hakkavad maailma üle võtma, see on nii tajutatav.**

kuu hakata oma asju ajama plaadifirmade kaudu ja järgi, siis sa teed nii kolme aasta jooksul ühe plaadi ja selle ka populaarse repertuaariga, et nad seda müüa saaks. Aga nii ei ole huvitav elada. Mind ei huvita, palju seda plaati müüakse, vaid et ta olemas oleks. ●

Enne me tegime ühe Sibeliusse kantaatidega ja see võitis Grammy. Neid polnud keegi kunagi ühele plaadile pannud. Sellest kasvas välja idee teha plaat kõigi kolme Šostakoviči kantaadiga. Ja nii nagu need algselt kirjutatud olid – hiljem võeti ju sõna „Stalin“ tekstidest välja, meie panime